

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ianvarii Et Febrvarii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258

De S. Auxentio abbate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77365)

S. Valenti-
nus nece-
tur.

tentus S. Valentinus episcopus atq; virgis casus; compellebatur sacrificare dæmonijs; & post diurnam eadem custodia mancipatus. Videntes autem eum constantiorem fieri; & in ipsa cade & custodia gloriari, & omnium, qui per ipsum Christo crediderant, animos confirmare, medio noctis silentio eiectum de carcere decollauerunt iussu furiosi Placidi, vrbis Præfecti. Tunc à Proculo, Ephebo atq; Apollonio ablatum corpus veneradi Christi martyris, ad suam ecclesiam Interamnæ vrbis nocturno itinere transfulerunt; ubiq; in suburbano empto terræ spatio non longè ab eadem ciuitate sepulture honestissimæ tradiderunt; vbi cum quotidianis vigilijs in Dei laudibus permanerent, tenti à gentilibus, custodia sunt traditi consulari Leontio. Qui agnoscens Proculum, Ephemum atq; Apollonium, multos è populo, quos conuerterant, habere fautores & amicos, timensq; nè violenter ei à populo tollerentur; noctis medio suis eos iussit tribunalijs præsentari. Quos cum vidisset nec blandimentis decipi, nec terroribus frangere iussit eos capitalem subire sententiam. Ipse autem statim fugiens cum officio, quod pergeret; non permisit sciri. Tunc omnis populus luctum quidem de nece eorum; sed gaudium de martyrio habuerunt. Porrò martyres sancti à beato Abundio non longè à corpore S. Valentini sunt sepulti; collaudantes Dominum Iesum Christum; qui viuere cum Deo patre & sancto spiritu in secula seculorum, Amen.

VITA ET MIRACVLA SANCTI PATRIS NO-
STRI AVXENTII ABBATIS, AVTHORE SI-
meone Metaphraste.

14. FEBRVA.

Matth. 20.

Rom. 15.
Psal. 30.

V Manti qui patres & factis & verbis fuerint insignes, & diuersis operibus eorum, qui in vinea, quæ percipitur intelligentia, manè simul & hora tertia & sexta similiter & nona vocati sunt, sanctorum ad adificationem corporis Ecclesiæ labores conscripserint: non est absurdum, nos quoq; qui propter socordiam & inscitiam ab eis longè sumus remoti, verè conscribere iustorum virorum vitam, qui circa horam vndecimam in eadem vinea laborarunt, ad vtilitatem fidelium, qui legunt & audiunt: vt qui volunt habere vitam rationem ducem vitæ presentis, constanter sequantur viam Patriarcharum, Prophetarum & Apostolorum, Martyrumque & iustorum: cum eorum quidem virtutibus contendentes, iussulti autem & stabiliti eorum orationibus. Quæcunque enim prius scripta sunt, vt dicit diuinus Paulus, scripta sunt ad nostram admonitionem. Eo ergò freti, qui dixit: Dilata os tuum, & implebo illud, conuertamur ad propositam narrationem.

Auxentius
dat se mili-
tari, & simul
etiã pietati.

Tempore Theodosij iunioris, XXXV. anno eius imperij, fuit vir quidam nomine Auxentius, qui erat relatus in numerum quartæ scholæ fortissimorum & Christi amatium scholarium: ex genere quidem orientali, in pietate autem & omni Christiana doctrina eruditus, roburque corporis & fortitudinem in ipsa forma gestans, morumq; modestiam & virtutem gerens in animo, dogmaque habens sanum in fide Apostolica, & plurimum studium in generalibus vigilijs pernoctationum. Quoniam verò quæ ante hæc ab eo facta sunt, nos latuerunt, ab hoc fundamento initium ducamus orationis. Hic ergò sanctus & diuinus vir Auxentius, habebat patrum Byzantij in militiam relatum, optione numeri. Quem requirens cum ascendisset ex Syria, & non inuenisset, propterea quòd prius decessisset, militauit scholaris. Cum ergò esset in exercitu insignis, frequenter etiam versabatur cum ijs, quorum celebrabatur exercitatio & virtus: maximè autem cum quodam Iohanne monacho, qui prope Septimum stabat in Clubo, cuius etiam vestigijs insitebat, tanquam nubes Christi, simul cum quodam, qui vocabatur Setas, viro omni ex parte honesto, & Marciano, qui tunc erat laicus scilicet & Nouatianorum, haud ita multò post mortem vnitus fuit Ecclesiæ catholicae, & factus fuit œconomus sanctissimæ magnæ ecclesiæ Constantinopolitanæ: & Anthimo viro magno & admirabili, qui tunc erat ordinarius decanus diuini palatij, deinde factus fuit Diaconus, & postea etiam Presbyter: qui etiam post decessum eorum, qui prius dicti sunt, ornavit, & cum lætitia in hymnis & canticis, per choros virorum & mulierum,

rum, celebrauit eadem pernottationes, quibus assidebat beatus Auxentius. Vt plurimum autem ambo simul congregabantur in sancta Irene, quæ sita est ad mare, * domi cubantes & vigilantes, & fontes lachrymarum effundentes, perseverantes in ieiunijs & orationibus. for. * hūmi

Cum ergo quodam die cum eis venisset in vnam congregationem, antequam inciperet glorificationem, noctu situm eum vexante, aquam petijt ab vno ex ministris: qui currens in Diaconicum, dicit œconomus, Dominum Auxentium cum reliquis viris bonis petere potum. Iussus ergo in vase temperare vinum benedictionis, ad eum attulit. Postquam autem id accepit magnanimus Auxentius, ori admouens refecit naturalem sitis necessitatem: & sic prius dicto pio Marciano, qui petierat, reliquum tradidit. Ille verò cum labris admonisset, & sensisset esse vinum, ægrè ferens, quod præter morem talis potus esset eis allatus, proximo vocem emisit: Vinum est, ô frater. Memoratus autem ei dicit Auxentius: Nè ægrè feras, inquit, Dei dona. nam nos quidem aquam petijmus. Sin autem Dominus Christus eius loco vinum præbuit, gratias agamus, & nè ægrè feramus. Etenim cum vinum defecisset in nuptijs, per suam gratiam aquam mutauit in vinum. Sic alter quidem ostendit inuitis perfectam, quæ ei aderat, abstinentiam: alter verò lubens conculcauit fastum vanæ gloriæ. Rursus autem quidam ex viris bonis, qui sequebantur, se pauperem esse significans, molestus erat beato Auxentio, petens ab eo indusium benedictionis gratia & paupertatis. Is verò dicit ei: Ora, vt Dominus mittat, & à me accipies. Non enim superauerant ei vestimenta, propterea quòd quæcumque, in eum incidebant, daret pauperibus. Ille verò promissionem arripens tanquam schedulam, assidue exigebat. Vide temperantiam.

Quamobrem cum multum ei esset molestus, & vna vespera rursus ab eo esset admonitus, dicit ei: Adsis frater, in loco opportuno accepturus petitionem. Postquam autem fuit in loco occulto, exiit se tunica, qua erat indutus, & dedit ei, & mansit in sola penula. Post hymnum verò dictum, ambobus recedentibus, sensit quod factum fuerat, qui prius dictus est vir pius, & dicit ei: Vniuersane vita tua ita agitur, & hæc est charitas tua, vt carens tunica, nobis non confidas? Quamobrem tanquam subridens dicit ambobus: Ab eo, qui mihi sapissimè vobis presentibus impudenter parabat insidias, vix tandem sum liberatus. Sed rogo vos, vt eamus ad dominum Iohannem monachum, qui est in Clubo, visuri Dei gloriam. Cum itaque inter eos conuenisset, post vnum diem ad eum veniunt, & vident eum, qui tunicam acceperat, adesse tristem. Finitis autem precibus, dicit beatus Iohannes, tanquam amicis suis & familiaribus: Orate fratres pro hoc mendico. Nam quos habebat viles pannos, abstulit aliquis & aufugit. Beatus verò Auxentius læto vultu cœpit ei, qui id fecerat, benedicere. Dicit autem ei vir iustus, sicut Balaam Balac: Iussit te execrari, & tu ei benedicis? Respondens autem beatus Auxentius, dicit mendico: Redde vota tua Domino frater, quot habebas indusia? Ille verò respondit cum fletu: Septem, & id, quod mihi præbuiisti. Dicit ei beatus Auxentius: Quoniam ergo cum septem haberes, non fuisti contentus, sed vnū, quod habebam, tantam mihi molestiam exhibens, accepisti, hoc effecit, vt illa quoque fugerent: Cum enim ergo placidè redarguisset, & cum ijs, qui simul erant, ferculum accepisset, recessit. Iohan. 2.

Quodam verò die in palatio procedens, videt quendam teneri & trahi à militibus: orans autem, dicit de more: Qui liberas mendicum à manu eius, qui sunt ipso fortes, veni nunc quoque ad dandum auxilium. Quæ cum dixisset, effecit vt is relaxaretur. Transiens autem per Battopodium, vidit quosdam opifices descentes & dicentes: Venit ad nos tempus, quo simus ociofi & nihil agamus. claudamus nostras officinas. Cum verò audisset, & eorum esset misertus Christi miles Auxentius, die sequenti diuertit in vnam ex illis officinis, mutato habitu, vt fertur de Serapione, & dicit: Quam mercedem mihi dabit, & stabo in vestra officina? Illi autem dixerunt: Ludificaris nos iuuenis. quomodo tibi dabimus mercedem, cum simus pauperes? Respondens verò, dixit eis: Laborabo vobiscum, accipiens quotidie tres pholes. Illi autem læti eum acceperunt. Qui cum fuisset illic tres dies, valde creuit & floruit illa officina. Acceptis itaque nouem pholibus, recessit ab illis. Is autem ea dedit pauperibus. Dolore verò affecti sunt opifices illius officinæ, egresso admirabili effectuore Auxentio. Tres enim dies, quos illic egit, non gustauit neque panem neque vinum, nec aliquid aliud: adeo vt Num. 23.

mira-

Nota mirabilem charitatem Auxentij.

Deut. 8. miraretur, qui illic erant, & dicerent ei: Cur non comedis & bibis nobiscum? Is verò dicebat eis: Non in solo pane viuit homo, sed in omni verbo, quod egreditur per os Dei. Illi verò siluerunt, non ausi amplius ei esse molesti. renunciârunt autem omnem copiam & prosperitatem, quæ facta est per preces eius in officina sua, Deum glorificantes.

Curat dæmoniacam Auxentius. Rursus verò aliquot post diebus, veniente ipso in palatium, occurrit ei quædam mulier prægnans passis crinibus, clamans: O vis, quæ affertur ab Auxentio, qui comedit dæmonia. Viginti annos latui in hac creatura, & eius transitus me abduxit ab huius vnguibus. Sic enim per me transijt tanquàm ensis, & me discerpit: & ecce separor ab hac creatura post spatium viginti annorum. Equo autem suo subditis calcaribus Christi seruus Auxentius, nè cognosceretur ab hominibus, festinabat transire, celans quæ in seerat, gratiam. Immundus autem spiritus sequebatur eum, dicens: Quid me trahis? egredior. Congregatæ verò sunt circa eum multæ turbe, aded vt suspirans & flens beatus orauerit, vt ea curaretur. Hoc autem factò, & ea statim mundata, illæso foetu, (erat enim grauida) stupebant omnes & admirabantur, Deum glorificantes qui talem potestatem dedit seruis suis aduersus immundos spiritus.

Fugit ad desertam loca. Postquam autem hæc facta sunt, non volens Christi miles Auxentius laudari ab hominibus, sed encomijs celebrari ab angelis, spiritu prauidens in sanctissima Ecclesia nascituram vani dogmatis hæresim, Nestorij, inquam, & Eutychie, relicta terrena militia & aula Imperatoris, cum magno gaudio peregit id, quod olim desiderabat. Nam ab omnibus, quæ ad vitam huius mundi pertinent, & magno studio ambiunt, copijs, inquam, & splendore, & alijs rebus materialibus, & ab ipsa regia ciuitate se separans, proficiscitur ad partes desertas Bithyniæ: & cum ascendisset ex transuerso montis, qui vocatur Oxea, qui distat circa decem millia à Chalcedone, stetit supra petram, extollens sanctas manus, Deumq; glorificans, & dicens: Tu Domine singulariter in spe collocasti me. Cum ipse verò circa vnum mensem fuisset in montis latere supra petram,

Psal. 4. lens sanctas manus, Deumq; glorificans, & dicens: Tu Domine singulariter in spe collocasti me. Cum ipse verò circa vnum mensem fuisset in montis latere supra petram, ascenderunt illuc pueri gementes & clamantes, quoniam cum pascerent oues, eas perdidissent: & cum vidissent virum iustum, valde sunt mirati, existimantes eum esse feram agrestem, & fugerunt. indutus enim erat veste contexta ex pilis & pellibus, imitans vitam Iohannis præcursoris & Baptistæ. Cum eos autem aduocasset beatus Auxentius, dixit: Nolite timere, filij. sum enim homo vobis similis. Quid verò queritis? Dicunt pueri: Greges nostros. eos enim amisimus, & ided affligimur. Christus autem seruus Auxentius misertus, orauit multas horas. Cum verò ipsis pueris benedixisset, dicit eis: Ite ad sinistrum latus montis, & inuenietis vestros greges. Respondentes autem pueri, dicunt ei: Ter circumiuimus montem hunc inaccessum, & non potuimus eos inuenire: & quomodò nunc inuenientur? Sanctus autem dixit eis: Ite, vt dixi vobis, in nomine Domini ad sinistrum latus montis, & eos inuenietis. Euntes verò, eos statim inuenerunt: & cum domum venissent, renunciârunt suis parentibus: Cum perdidissemus greges, & ter Oxeæ montem circuissimus, & eos non inueniremus, adspeximus virum in veste ex pilis, & graui timore affecti, fugiebamus. Ille autem nobis aduocatis precatus est, & cum accepisset causam, propter quam flebamus, iussit nos euntes ad sinistrum latus montis inuenire pecudes. Cum sic ergò fecissemus, eas statim inuenimus.

Vir sanctus degit solitarius. Psal. 101. Cum hæc autem audisissent parentes illorum puerorum, congregatis viris ex ijs, quæ erant circuncircà, prædijs, supplicantes ad eum iuerunt, & inuenerunt beatum solum stantem supra petram, & Deum precantem: & omnes vno ore eum rogârunt, vt ascenderet supra verticem montis, & oraret pro eis. Sanctus verò persuasus eorum adhortationibus, iussit eis edificare paruam cellam, & Clubum extra cellam, in quo etiam fuit inclusus latus eorde, psallens & dicens: Factus sum sicut passer solitarius in recto. Frequenter ergò ascendentes, fruebantur eius precibus. Nam per paruam fenestram eis benedicens, & consulens quæ pertinent ad salutem, letos dimittebat. Cum ergò Dei in eo scaturiret gratia, & eius fama in omnem partem peruaderet, quædam Comitissa ad eum venit è Nicomedia, repente excecata: & pròcidens ad eius pedes, dixit: Miserere mei serue Dei Auxenti, & sana meos oculos. Beatus autem presentibus ijs, qui conuenerant, dixit: Ego quidem sum homo peccator, & iisdem affectionibus, quibus vos, obnoxius. Si verò creditis, quòd qui eum, qui erat ab ortu cæcus, curauit, hanc quoque

Iohan. 9.

quoq; rogantem non despicit, syncerè pro eius salute deprecemur. Cùm autem omnes orassent, sanctus tangens eius oculos, dixit: Sanat te Iesus Christus lux vera. Cumque ea statim respexisset, & pauperibus, qui in eo loco assidebant, plurima erogasset, eam dimisit sanctus lætantem & Deum glorificantem. Hoc fuit principium miraculorum eius in monte Oxæ.

Cæcam sanat.

Eorum autem, qui ab immundis vexabantur dæmonibus, magna aduentabat multitudo, partim quidem ex indigenis, partim autem ex alienis: ex quibus plurimi per eius preces, fideliter accedentes, & dignè poenitentiam agentes, sunt curati. Non sustinens verò nullam curam geri eorum, qui assidebant in monte, & eorum, qui longi intervalli labore erant afflicti, cùm ipse nullo egeret eorum, quæ oblata fuerant, iussit panes afferri hora sexta, & dari ijs omnibus. Cùm decem autem annos illic esset versatus, & plurima peregisset certamina, nõ aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus principatus, aduersus potestates, & principes tenebrarum mundi huius, vt dicit Apostolus, aduersus spiritualia nequitia: & ea vicisset fide per patientiam, vir quidam fidelissimus ex ijs, qui aliquando fuerant eius familiares, cùm soleret ad eum accedere, & ex eo magnam caperet vtilitatem, dicit euidam alij ex eadem quarta schola: Volo die sequenti ire ad dominum Auxentium. Venitu quoque, & plurima fruamur vtilitate. Ille autem diabolico quodam instinctu ab eo alienus, non solùm non fuit persuasus, vt iret, sed etiam eum cepit maledictis incessere & irridere, eum vocans planum & impostorem, & mercedem præbentem ijs, qui se simulant esse dæmoniacos ex tribus & sex pholibus, vt videantur argui ad multorum deceptionem. Cùm alter verò his esset obstupefactus, & maius studium adhibuisset, postquam eum increpauit & iuuit, moderatè cum eo egit, ita vt incredulum secum assumeret, & cum eo ascenderet. Quem etiam persuasum, vix tandèm secum sursùm duxit. Sed cùm ad eum venissent, vt solebat, hora tertia excepit eos, qui accedebant. Neq; enim licebat indiscriminatim ei exhibere molestiam, nisi in tempore solito: in quo eos, qui aderant, primùm adhortabatur ad glorificationem. Deindè sic verbo gratiæ adhortans & benedicens, vnumquenq; dimittebat. Cuius quidem glorificationis expressas quoq; ab eo laudes dicemus postea. Læto ergò vultu ei, qui ad eum accedebat cum fide, dixit quæ erant conducibilia, cùm altero, qui erat incredulus, ne verbum quidem locutus. Quamobrem postquam fuit dimissus, pluribus rursus maledictis beatum Auxentium infestatus est incredulus, vt qui gloriæ causâ, & non virtutis, quidquam faceret.

Curat dæmonios.

Ephes. 6.

Patitur acerbum obtreccatorem.

Cùm ipsi autem ad Hemerum descenderent ad nauigandum, (hoc est autem emporium Chalcedonis) puer increduli sit obuiam scissâ tunica, eiulans & lamentans. Cùm verò causam sciscitatus eius dominus, non quamprimùm intellexit, puero præ timore & mœrore id, quod acciderat, narrare differente: hoc autem solùm dicente, Res mala nobis accidit, ò domine: acrius & vehementiùs respondens eius dominus, dixit: Dic, quid sit: furtumne in me est admissum, an passus sum incendium? Puer dicit: Nequaquam: sed filia tua domi grauitè vexatur à dæmone, adedò vt nos eam non possimus superare. Tunc ille stimulo motus conscientie, cœpit faciem percutere & vellere capillos, & magna voce clamare: Væ meæ incredulitati. Eo autem se diù lacerante & lamentante intolerabiliter, alter, qui cum ipso erat fidelis, dixit ei sicut Seruator Iairo: Solùm crede, & salua erit puella. Cùm ille verò incredulitatem perfecta fide correxisset propter hanc occasionem, & clamaret: Credo Domine, ser opem meæ incredulitati: traijcientes simul venerunt domum. Qui cùm vidissent calamitatem, & puellam, quæ vexabatur intolerabiliter, & inuocantem beatum Auxentium, clamabant omnes cum fletibus & eiulatibus. Deindè dicit amicis patri puellæ: Agè ò amice quomodocunq; poterimus eam vinciamus, & transmittentes deferamus ad sanctum virum, cùm ipse à Deo possit impetrare eius curationem.

Castigatur obtreccator.

Marc. 5.

Cùm hoc autem fecissent, & viro sancto appropinquarent, puella cœpit offerari, & mirandum in modum furere, & latrare vt canis, & perindè ac si traheretur ab aliquo, maiori cursu currere. Cùm verò peruenisset ex aduersò fenestræ cellæ beati, constitit, & ibi grauitè torquebatur. Et qui sequebantur, cùm valdè desierent calamitatem, & ipsa valdè vexaretur, aperiens fenestram sanctus pater noster Auxentius, & eam grauitè adspiciens, dixit: Tribus pholibus, aut sex pholibus. Qui autem aderant, cùm iterum hanc vocem à sancto dictam audissent, se cum patre puellæ humi proiecerunt, cla-

clamantes: Miserere serue Dei altissimi, & ignosce. Omnium enim Dominus & Seruator Christus per te prouidet ea, quae per te dicuntur & fiunt, ut qui in te habitet, qui eius famulus. Beatus itaque mansuetudine reprimens seueritatem, omnibus prope accersitis, dixit patri puellae: Si etiam reliquis, ut tu dixisti, mercedem praebco ex tribus & sex pholibus, filiae tuae quantum dedi? Ille autem rursus flens vehementer, se proieciens in terram, petebat veniam. Cum itaque esset precatus beatus Auxentius, & crucem, quae super baculum erat in eius manibus, misisset per unum ex ijs, qui apud eum perseverabant, fecit cessare puellae vexationem, & docuit omnes, qui conuenerant, non oportere non habere fidem Dei admirabilibus, quae ab ipso fiunt in vnaquaque generatione per eos, per quos ei videtur. Patriarchae enim & omnes Prophetae, & similiter etiam Apostoli, erant homines, & a diuina incitati gratia, conuenienter diuino Apostolo, extinxerunt vim ignis, obstruxerunt ora leonum, & fecerunt omnia, quae deinceps scripta sunt. Porro verò ipsa quoque vox Domini, quae nos adhortatur ut credamus, sic dicit: Omnia quaecumque precantes petitis, credite quod accipietis, & erunt vobis. Benigno ergo Deo praebente quando vult & per quos vult, non oportet nos esse incredulos. Cum itaque vnam hebdomadam iussisset puellam manere cum parentibus, precatione armatis & ieiunio, & ipsam sanam restituisset, dimisit eos in pace, iubens ut irent frequenter ad sanctissimam ecclesiam.

Notent hec
heretici, qui
Sanctorum
merita &
miracula
impudenter
negant.
Hebr. II.
Marc. II.

Crebra iu-
ramenta
pununtur
lepra.

Oleo san-
cto curat
leprosos.

Sanat duas
feminas.

Aliquot autem post diebus ascenderunt ad eum duo quidam viri laborantes elephantia, qui a Deo per ipsum petebant sanationem. Sanctus verò dicit eis: Quodnam est vestrum peccatum, quod haec plaga in vos incidit? Illi autem haec audientes, proci-derunt ad eius pedes, dicentes: Miserere nostri serue Christi, & ora ut nos curemur. Respondens verò beatus, dicit eis: Hoc vobis accidit, o fratres, propterea quod frequenter iraretis. Sed deceterò oportet vos desistere ad iram prouocare Dominum Deum vestrum. Quae cum dixisset, & omnes esset ad precandum adhortatus, ipse quoque, flexis suis sanctis genibus ad aliquot horas, & effusis multis riuus lachrymarum, surgens accepit oleum sanctorum, & eos vnxit à vertice vsque ad pedes, dicens: Sanat vos Iesus Christus: Ego enim sum homo peccator. Statim autem sunt sanati, & domum redierunt cum gaudio, Deum laudantes, & ei tribuentes gloriam, & omnibus renunciantes: Vidimus hominem, qualis nec fuit in antiquis generationibus. Dixit enim nobis omnia peccata nostra: & cum pro nobis multum ad Deum defleuisset, nos curauit vngens sancto oleo.

Rursus autem duae mulieres ad ipsum venerunt è Phrygia: quarum vna quidem habebat coxam, percussam ab immundo spiritu: altera autem habebat legionem daemonum, quae etiam tertio à monte lapide coepit clamare & dicere: Quid mihi tecum rei est, o Auxenti, quod me castigans traxisti à Phrygia? Nescis me esse legionem? Sed scis rursus legionem angelorum te circumdare noctes & dies: qui quidem accipiunt tuas preces, quae nos vrunt, & eas offerunt altissimo, per quas etiam punimur. Ecce etiam post triginta annos me separant ab hac creatura. Haec ergo & his plura dicens, accessit proximè cellam, in qua beatus erat inclusus, & eam discerpit spiritus ante fenestram, & fecit eam obmutescere. Sanctus autem cum despexisset, & eam vidisset, iussit vni ex ijs qui aderant, ei dare manum & eam erigere. iacebat enim humi tanquam mortua. Cum verò surrexisset, rogabat sanctum cum altera muliere, vehementer flentes & ad eius genua procidentes, ut à Deo impetraret, ut ipsas curaret. Sanctus autem dicit eis: Vndenam huc venistis, & quis de me vobis dixit, quod possum vos sanare? Quae verò laesam habebat coxam, dixit: Ego, o domine, huc veni per reuelationem. Quae autem habebat legionem, dixit ei: Ego nescio, quomodo venerim. Quamobrem miserere mei, quae triginta annos vexor à legione. Earum itaque misertus beatus, cum Deum vehementer orasset cum lachrymis, eas curauit. Illae autem propter insignem suam grati animi virtutem, permanserunt in monte Oxæ, in quo stabat beatus, domum non reuertentes.

Quidam verò alius paralyticus ad eum est allatus, iacens super currum. Parentes autem eius proni ceciderunt, rogantes beatum Auxentium cum magno fletu, ut eorum miseretur, & eum curaret, dicentes: Propter multa nostra peccata hoc accidit filio nostro. Sanctus autem Auxentius dixit eis: Et creditis, quod per me humilem & abiectum potest Deus eum curare? Illi verò dixerunt: Certè angele Dei. Fuisti enim missus

missus ad nostram salutem, & credimus omnia apud Deum esse possibilia. Sanctus autem dixit: Secundum fidem vestram fiat vobis: & accepto oleo sanctorum, cum totum corpus eius per se vnixisset, & cum sanum reddidisset, tradidit eum suis parentibus. *Qui quidem abièrunt læti in domum suam, laudantes Deum & glorificantes propter magna, quæ fecit per sanctum seruum suum Auxentium in filium eorum vnigenitum.*

*Oleo sancto
medetur pa
ralytico.*

Paucis autem post diebus venit mulier quædam ex Claudiopoli, filia cuiusdam ciuis, quæ habebat dæmonem, formæ serpentis similem, vt quæ sibilaret solum, & non posset loqui, nisi vt canis: propterea quod eam desolasset satanas. Quam cum vidisset Dei seruus Auxentius, fleuit acerbè, dicens: Hei mihi, quomodo redactum est genus hominum in seruitutem alieni? Ipsa enim non est hoc passa propter sua peccata, sed propter multam sæuitiam & in homines malevolentiam aduersarij: & clausa fenestra cellæ, spatio trium dierum non conuenit aliquem, sed rogabat benignum Deum, vt conculcarent tyrannidem draconis. Eo autem orante in cella, cœpit draco loqui, rugiens in muliere, & dicens: O ab vtero, qui te edidit, mihi infeste Auxenti, quomodo non combussisti tuam parentem, sed natus es ad me exterminationem? Riui enim tuarum lacrymarum me comburunt, & preces tuæ, tanquam tela arcus, disceperunt mea intestina. Non potes me separare ab hac creatura. Nam valdè amo eius crines & eius etatem, & deceterò ex ea non egredior. Compressus autem statim fuit aer, extiteruntque fulgura & tonitrua, & valdè magnus imber. Mulierem verò discerpens draco, & ei os obstruens, eam proiecit humi, ab ea egressus. Cum fenestram autem aperuisset beatus post tres dies, vidit eam iacentem tanquam mortuam: & cum iussisset ijs, qui adstabant, eam erigere, & solam reclinare, adhortatus omnes ad orationem, cum sanctas suas manus multas horas sustulisset, clamabat cum omnibus: Gloria tibi Domine, Gloria tibi Domine, Gloria tibi Domine. Mulier autem iacebat muta, non dans homini responsum. Post preces verò iussit eam coram se adferri: & cum dedisset ei potum ex oleo sanctorum, statim locuta est: & cum surrexisset, ambulauit, vsque ad suam senectutem à monte non separata, sed precibus & sancto perpetuò assidens, & Deo agens gratias, qui eam sanauit.

*Mulier dæ
moniacali
beratur.*

*Muta lo
quitur.*

Post huius autem decem & nescio quot annos, cum iam decessisset fidelissimus & orthodoxus Imperator Theodosius minor, imperassetque venerandus & Christi amans Marcianus, fuit magna confusio & perturbatio circa dogma veræ nostræ fidei, sicut etiam cœpimus dicere superiùs, cum esset beatus Auxentius recessurus à rebus huius vitæ. Quidam enim Eutyches Presbyter & Archimandrita vnus ex monasterijs vrbis regie, conabatur renouare deliramenta & verba, quæ fuerant refutata & abolita à sancta & beatæ memoriæ episcopis, à Basilio, inquam, magno beatoque, & luminari orbis terræ, & Gregorio inlyto Theologo, & Iohanne Chrysostomo, & ijs similibus. Cum ergo alij quidem eius dogma sequerentur, alij verò eadem sentirent, quæ Nestorius, adeò vt venirent in periculum dogmata fidei catholicæ, videns magnus & Orthodoxus Imperator Marcianus Ecclesiam in magna confusione & perturbatione, decernit vt Episcopi totius ferè orbis terræ venirent Chalcedonem, ciuitatem Bithyniæ.

Cum omnes ergo conuenissent Episcopi, adeò vt essent numero sexcenti triginta, iusserunt etiam conuenire beatum Auxentium Imperator & Episcopi. Cum autem magnus & diuinus pater noster Auxentius resisteret & nollet descendere, dicens non esse monachorum docere, sed potiùs doceri: hoc verò ijs solis conuenire, qui sunt honorati pontificatu: misit Imperator Marcianus quosdam ex monachis & Clericis, qui erant circuncircæ, simul cum militibus, res eius cognoscentes: & iussit, vt nisi vellet sua sponte venire cum eis, inuitum adducerent. Illi autem cum accessissent, eum maximè virgentes, nequaquam persuasere, adeò vt conuersi sint ad eum incessendum maledictis, & affirmarent eum non sapere. Conabantur itaque eum vi exturbare: sanctus autem eis cedebat, sed nondum perfecta mente, absque superna voluntate. Nam cum duxissent artifices ad globum, in quo erat soluendum, & totum diem permansissent, nihil potuerunt facere. Manè verò dicit eis: Dicite mihi fratres & patres, in quam re male credo: & deinde sic prouidentia Dei globus aperietur. Illi autem dixerunt: Quod cum pius Imperator Marcianus, pius, qui vbiq; sunt, Episcopos congregauerit ad vtilem considerationem dogmatum sanctissimæ Ecclesiæ, tu non vis venire. Scis enim eam, quæ nunc est, confusionem: cum alij quidem sentiant cum Nestorio & schisma

*Synodus
Chalcedo
nensi.*

moliantur, propterea quòd vocem Deiparentis auferant à casta & veneranda virgine & matre Domini: alij verò Eutychis vel Apollinaris potiùs tuentur dogmata, & confitentur Dominum Iesum Christum non perfectè carnem suscepisse ex semine Dauid: sed visione eum fuisse hominem, prodigiòse asserunt.

Confessio
Auxentij
de filio Dei.

Hæc cum beatus audisset Auxentius, dixit: Ego confiteor verbum perfectè carnem suscepisse ex virgine, non experta opus nuptiarum: & ipsum adoro, vt qui sit filius vni-
genitus: qui cum patre quidem est expers principij, quòd attinet ad diuinitatem: in vltimis autem diebus ex ea visus est, quòd spectat ad humanitatem. Solùm enim hominem, vt nonnulli nugantur, filium Dei confiteri, est impium. Hæc cum dixisset, & eos vidisset instare, & manibus in cælum sublatis iussisset intensam fieri precationem, non tradidit seipsum. Illis autem insultantibus, & globum dissoluere rursùs aggredientibus, & nihil omninò valentibus efficere, beatus cum signasset globum, & ter dixisset, Benedictus Dominus, miti voce imperauit artificibus, & sic eius voluntate sublatis tabulis, quæ erant clauis affixæ eius fenestræ, eum eiecerunt. Adstiterunt verò iumentum & currus, vt eum collocarent, vbi vellet ascendere. Cum autem recusasset locari super iumentum, strato curru, sanctum in eo reclinarunt. erat enim imbecillus & deiectus toto corpore, ex nimia exercitatione, & maximè ex laboribus, adeò vt exiret sanies cū vermibus. Inter quos quidam, nomine Theophilus, acri fide accurrens, cum vidisset effluxisse vnguem magni digiti dexteri eius pedes, eum abstulit. Sanctus verò dolens, dixit: Frater, ego quoquè sum homo, obnoxius iisdem quibus vos affectionibus, nè mihi exhibeatis molestiam. Cum autem cum magno tumultu imperarent bobus ij, qui missi fuerant, vt emouerent currum, & nihil efficerent, diù animalibus manentibus immobilibus, coeperunt eos crudeliter verberare, & stimulis pellem eorum sanciare. Aegrè ferens ergò beatus, cum iussisset eos cessare, & cruce, quam vt solebat habebat in manibus, signasset animalia, & eis statim imperasset, ea fecit iter ingredi.

Crucem
ma-
nu gestat,
& ea facit
miraculū.

In via autem occurrit agricolis desolentibus & lamentantibus propter suas bestias, quòd scilicet paterentur sicut homines, vexati ab immundis spiritibus. Misertus itaque beatus, cum omnes iussisset intentos esse orationi, & ex imo corde suspirasset, & Deo supplicasset, eas curauit. Quædam autem mulier passis capillis ei mox occurrit in via, quæ etiam ad eum attulit infantem circiter trium annorum, qui possidebatur à dæmone. Iustus verò cum eum vidisset, cœpit manus extendere, & lachrymas effundere, & dicere ijs qui aderant: Nè existimetis, o viri, qui corde estis submersi, hunc puerum peccasse, & vexari ab immundo spiritu: sed hoc propter nos contigit & propter nostram conuersionem. erat enim vultus infantis ponè conuersus. Cum ergò precatus esset beatus Auxentius, & increpasset immundum spiritum, inspirans in faciem infantis, eum curauit. Egresso enim maligno & execrando dæmone, fuit eius vultus sicut priùs restitutus. Cumq; eum sanum recepisset mulier, domum redijt læta, & Deo agens gratias. Rursùs autem in via puella quædam, neptis Dorothei Comitissæ, ex peregrinatione venit eques, vexata à sæuo dæmone. Quam etiam à modico spatio allisit humi immundus spiritus ex basternio. Cum autem surrexisset, scissa veste concurrat ad currum, in quo erat beatus, latrans & clamans: Quid tibi rei mecum est, Auxenti? Quid me vris? Quid me persequeris? Vtinàm abortum fecisset vterus, qui te peperit ad nostrum exitum. Ecce enim cum quatuordecim annos latuerim in hac creatura, studes me ab ea separare. Cum autem vidisset Christi seruus, athleta Auxentius eius nuditatem, cum vexaretur à dæmone, magna ira percitus, non fuit eam loqui: sed cum increpasset immundum spiritum, clamans magna voce, dixit: Egrede te immunde spiritus ex hac creatura, in nomine Domini nostri Iesu Christi, qui incarnatus fuit ex spiritu sancto & Maria virgine. Stridens itaq; & eiulans dæmon, exijt pròtinus ex puella, cum nec ei quidem fuisset omninò permissum nugari per creaturam.

Pellit dæ-
monem.

Item aliū.

Eius mira-
cula præsti-
gias vocant
increduli.

Milites autem cum clericis & monachis, qui consequebantur ex monte, cum viderent signa, quæ per ipsum faciebat Seruator, admirabantur, & magis dubitabant, quàm crederent, dicentes ei: Hæc facis, vt oculis appareant, o illusor Christi. Sanctus autem subridens, dicit eis: Ego non sum Christi illusor, sed seruus Dei, credens in sanctam eiusdemq; essentia & indiuiduam Trinitatem, confitensq; Deiparentem, sanctam & incorruptam virginem. Cum verò peruenisset ad prædium, quod dicitur Sycides, iuuenis quidam, nomine Gregorius, ex pago Lyddorum, habens spiritum immundum, ac-
cessit

cessit ad sanctum in eandem possessionem, ad eius pedes proci-dens, & dicens: Miserere mei serue Dei altissimi, quoniam vexor à maligno dæmone. Beatus autem Auxentius, imposita manu eius capiti, cum esset precatus, spiritum quidem non finit loqui, vt ipse autem exiret, per Christi gratiam procurauit. Malus verò dæmon egressus, latebat sub spina propter viam, vt reuertente adolescente, ad eum rursus rediret. postquam autem percussi sunt boues, & ipsi currum erant moturi, cognoscens beatus in sancto spiritu, dixit adolescenti: Adolescens, caue nè eas per viam sinistram, per quam iuisti. Illic enim à spinis est abscondus, qui te expectat, malignus: sed vade ad dexteram, Deo agēs gratias, & dicens: Gloria patri, gloria filio, gloria spiritui sancto, qui locutus est per suos Prophetas.

Cum autem iam accessissent in martyrium sancti Thalelai, cum sequentes paupes ex monte Oxæ, simul descebant & lamentabantur, & amplectebantur sancta eius vestigia. Videns verò Christi discipulus Auxentius intolerabilem luctum cordis eorū, dixit eis: Abite filij, & sedete in monte in pace. ego enim sum vobiscum. Nam etsi corpus meum abducunt, at meus spiritus est inter vos, nec vos vnquam relinquam. Atq; milites quidem hæc ægrè ferebant: pauperes autem reuersi sunt in montem, sicut eis dixit Christi seruus. Cum in curru autem venisset ad monasterium, quod erat in Phelio, repentè iuuenis quidam nomine Isidorus, cœpit vexari à dæmone, & clamare: Væ tibi Auxenti, qui non dedisti mihi potestatem vlciscendi impios deorum hostes, qui te suscipiunt, ad meam & meorum perniciem. Tuus enim transitus omnia sanctificauit: & fugauit ex nobis plurimos. Dixit autem ei beatus: Tace & obmutesce, qui malis gaudes, dæmon in Christi nomine. Deduxerunt ergò è curru virum iustum, & eum introduxerunt in ecclesiam sancti Iohannis. Stans ergò orauit horas aliquot, propterea quòd non posset genu flectere ob vibices, qui erant in suis pedibus. Postquam autem impleuit suas preces, eum introduxerunt in inferius triclinium, vndique clausis ianuis. Eo verò intus precante, foris fuit curatus Isidorus, qui vexabatur à dæmone.

Quædam autem mulier, vxor Maximiani Aurigæ, putans beatum Auxentium esse in monte Oxæ, venit, ferens oneratis animalibus oleum, vinum, panem, caseum, legumina, stupam & ceram. Et magno quidem dolore est affecta, cum sanctum virum illic non inuenisset. Distribuit verò omnia pauperibus, qui in eo loco perseuerabant. Eius enim puella, quæ vexabatur ab immundo dæmone, ab ipso affecuta fuerat curationem: & beato viro valdè erat dedita. Mirata ergò, quòd vi propemodum deductus fuerat à monte, & degeret inclusus in monasterio, quod est in Phelio, venit illuc meditans eloquium scripturæ, quod dictum est in pulcherrima Sapientia Solomonis, & impletum in vita sanctissimi patris nostri Auxentij: Examinemus iustum, quoniam inutilis est nobis, & aduersatur operibus nostris. Nam cum condemnassent eum tanquam maleficum, incluserunt, non concedentes, vt quisquam eum conueniret. Cum fidelissima ergò huic femina beatum videre non licuisset, aut eum conuenire, abiit flens domum, & marito suo omnia renuncians. Constantinus autem Dux exercitus & Artabius Comes, qui soliti erant venire ad sanctum virum, venerunt vbi erat, vt fruerentur solita vtilitate. Qui cum eum conuenissent, & ab eo consecuti essent benedictionem, rogârunt nè daret occasionem ijs, qui malè sentiebant: sed spe in Deum omnia quidem probaret, quod bonum autem est teneret, ad vniõnem & concordiam sanctissimæ & catholicæ Dei Ecclesiæ. Sanctus autem dicit eis: Fiat voluntas Dei sicut in celo & in terra. Rogârunt verò beatum, vt aureos aliquot acciperet, qui dedita opera ab eis adferebantur. Ille autem id non sustinuit, dicens eis: Pauperibus, qui sunt in monte Oxæ, & fratribus meis in Domino, eos date. Ego enim habeo omnia, & abundo per gratiam Dei. Valdè verò magna sunt ex hac re affecti molestia, qui erant in loco Monachi. Sed illi quidem Christi amantes impleuerunt, quod eis fuerat mandatum. Plurimi autem cum decæterò audiuisent, beatum de monte esse deductum & illic degere, eò venerunt.

Cum verò ad eum accessissent Monachi monasterij, rogabant rentantes, quare non comederet. Ille autem dixit eis: Quoniam experimentum quæritis Christi, qui in me loquitur, qui non est infirmus, sed potens in nobis, scriptum est: Non in solo pane viuet homo, sed in omni verbo, quod egreditur per os Dei. Quodam itaq; die aperue-

Rrrr 2

runt

Isidorus
demoni
vobiscumIsidorus de
moniacus,
sanus fit.

Sap. 2.

Vir sanctus
post tot mis
ericordia afficitur.

1. Thess. 5.

2. Cor. 13.

Deut. 8.

runt domum, in qua erat, & posuerunt in ea sportam betarum, & sportam dactylorū, & sportam diuersorum bellariorum, omnia autem certa mensura: & cum rogabant, vt ex eis sumeret. Cū itaq; candelam fecissent, & puerum apud eum manere iussissent, incluserunt eum vna hebdomada. Et candelam quidem inuenerunt non consumptam & ardentem: puerum verò rogârunt, quidnam faceret, & videntiam aleretur. Is autem dixit eis: Cum eo quidem vidi glorificantium multitudinem: quinciam ingredientem columbam & eum pascentem. Vermes autem, qui cadebant è suis pedibus recolligens, eos rursus imponebat vlceribus. Quoniam autem puer à sancto iussus nemini dicere, quæ viderat, rursus coactus fuerat effari, febre arreptus, vno post die decessit.

Diuinitus
alitur.

Monachi
valde ho-
spitales.

Multos cu-
rat Auxen-
tius.

Comitissa
demonē li-
beratur.

Imperator
loquitur
cum Auxen-
tius.

Tactu ma-
nus suæ cu-
rat febrem.

Cū hæc autem facta essent, deductus fuit à Monachis & Clericis, & quibusdam alijs viris præclaris ad Ruffinianas, prope sanctos Apostolos, in monasterio beati Hypatij, illic iussus agere silentium. Cum magno verò gaudio eum exceperunt, qui illic erant Monachi cum eorum Præfecto, viro vndiquaque optimo & gratia Dei dignato, vt qui esset Christi discipulus. Ab illo autem tempore non clausurunt fores monasterij, propter multitudinem eorum, qui affuebant, partim ex hac regione, partim autem ex longè beatissima Constantinopoli: sed omnes benignè excipiebant promptoque & alacri animo, plurimas accipientes oblationes: magnum verò propter victum facientes apparatus, adeò vt fieret illud monasterium tanquam Abrahæ tabernaculum. Omnes enim ferè, seu dignos seu indignos, tanquam angelos Dei accipiebant. Beatum autem Auxentium cū in alto triclinio cancello inclusissent, rogabant vt oraret pro mundi & ipsorum salute, omne ei ministerium, & ijs, qui ad ipsum concurrebant, impigrè offerentes, propter cuiusvis boni operis à Deo promissam remunerationem. Multi enim, qui immundos habebant spiritus, & lunatici, infirmi que & paralytici illic affidebant, & illic curationem petentes per seruum Dei Auxentium, omnes curabantur. Vnde etiam quadam Comitissa, cū de hoc beato audiuisset Auxentio, contendit venire & eum adorare. Chalcedone ergò venit, equo vecta. Et cū fuisset prope sanctos Apostolos, descendit ex equo, & pedes venit in monasterium. Cū autem esset ascensura, vbi erat beatus, rupta veste & abiectis ornamentis suis, coepit clamare: Quid mihi rei tecum est, Auxenti Vermipes? pulchrè abscondebam in eius intestinis: & ecce me eduxisti post viginti annos. Eam enim ingressus sum, cū esset duodecim annos nata, nec me cognouit quispiam ad hoc vsque tempus, & me inuitum ab ea separas. Signifer verò & magnus pater noster Auxentius, cū increpasset malignum & immundum spiritum, & iussisset eum obmutescere, & è creatura non erumpere, à Deo supplex petijt, vt faceret suam cum ea misericordiam. Cū autem dedisset ei de oleo sanctorum, & eam ieiunare iussisset quadraginta dies, sanam eam dimisit Christus, eam curans per eius orationem. Multa verò præbuit pauperibus & monasterio sancti Hypatij.

Post hæc autem pius Imperator, misso dromone ex Hebdomo, quòd illic esset Proccensus, ad se accersijt beatum Auxentium: & cū eum vidisset toto corpore afflictum ex exercitatione, magnam in eum ostendens reuerentiam, dicit ei: Scio te esse Dei seruum, domine Auxenti, & debes consentire sanctæ & œcumenicæ Synodo ad hoc, nè tu fias author offensionis ijs, qui eam volunt admittere. Sanctus autem respondens, dicit Imperatori: Quis sum ego canis mortuus, quòd vt eum sanctis pastoribus connumerer, iubet tua potentia, qui non recusò pasci, & doctrina egeo? Imperator verò postquam plurima cum eo esset locutus, dixit: Considera quid expediat, & nè nos afficias molestia. Nam nec nos quidem quidquam præter id, quod oportet, sed vt decet, ad sanctissimæ Ecclesiæ vnionem, & non destructionem, Concilium congregauimus. Hæc cū dixisset Imperator, & preces ab eo petijsset, eum dimisit. Cū verò venisset beatus Auxentius in monasterium sancti Hypatij in Ruffinianis, & vidisset illuc magnam affluxisse multitudinem, coepit omnibus præcipere, vt abstinerent à theatris, vt quæ essent causa impudicitia, adulteriorum, & falsi testimonij, periurijq; & blasphemia, & omnium denique, quæ sunt prohibita & Deo minimè placent: syncerè autem credere in sanctam, & quæ est eiusdem essentia Trinitatem, & confiteri Dominum nostrum Iesum Christum suscepisse carnem ex sancto spiritu & Maria semper virgine & Dei parente, & assidere sanctissimis ecclesijs, in psalmis & hymnis & canticis spiritualibus. Quidam verò ex multitudine, qui accesserant, febricitantes & horrentes, dignati contactu eius manūs,

manus, sani sunt redditi. Ei autem significatum est adesse puellam quandam recens nuptam, quæ in thalamo correpta fuit ab immundo dæmone, & se diuellit & comedit. Sanctus verò cum eam iussisset ascendere, dixit lachrymans: O malam vestram phalangem, quæ generi hominum semper insidiatur, obmutescit maligne spiritus, & egredere è Dei creatura, sine perturbatione & vlla iniuria. Perindè ergò ac si in soporem esset resoluta puella, ab ea recessit dæmon. Cum autem surrexisset, abit rursus sana in domum suam, lætans & Deo gloriam tribuens.

Dæmonem
& puella iu-
bet abscere.

Cum verò rursus mittens Imperator eum accersisset, rogavit an assentiretur sanctæ Synodo, & cum sancta communicaret Ecclesia. Dixit autem beatus: Quomodo possum communicare, si non confiteatur esse Dei parentem semper virginem? Dixit ei Imperator: Si videris, quæ sunt rectè confirmata & stabilita à Synodo ad destruendum reliquarum hæreseum, tū ne quoque assentieris? Respondit sanctus: Si nihil agressa est hæc sancta Synodus, quod tendat ad euertendum Concilium trecentorum decem & octo patrum, qui erant Nicææ, sed perfectam enunciauit carnis susceptæ œconomiam Seruatoris nostri Iesu Christi, & quæ conuenit virgini Dei parentis, vocem non rursus abstulit, communico & assentior, Deo agens gratias & vestre pietati. Hæc cum audisset Imperator, osculatus est venerandum & sanctum eius caput: & sic deindè iussit eum cum maximo honore venire in magnam & sanctissimam Dei Ecclesiam. Quam obrem magna cum populi conuequebatur multitudo. Significans autem Imperator Archiepiscopo Constantinopolitano, quæ ab eo dicta fuerant, iubet ei legi omnia, quæ à sancta Synodo fuerant definita.

Qui cum diligenter & accuratè acta legisset, & persuasum habuisset, quod Dei voluntate, quæ aduersus Nestorij impias nugas, & Eutychie manifestum furorem decreta fuerant, sancta confirmauit Synodus: quandoquidem illa quidem direxit aciem aduersus eos, qui negabant essentiam vnigeniti Dei filij: hæc autem aduersus eos, qui infirmant & conuellunt Dei œconomiam, dicendo quòd cum Deus esset ex Deo Dei filius, coæternus & eiusdem essentia, & similiter atque pater carens principio, in vltimis diebus nostræ vnitus naturæ, carnem suscepit immutabiliter, inconfusè, indiuiduè. Nam cum quidam planè emotæ mentis, quæ propter nos facta est, Seruatoris dispensationem ausi essent corrumpere, humanæ naturæ susceptionem putantes esse visionem: quidam autem cæleste corpus Dominum detulisse prodigiosè assererent: alij verò duarum, quæ definiuntur, naturarum commixtionem & confusionem, & alij mutationem Deum passum esse nugarentur, reliqui autem virginem Dei parentem nominare recusarent: qui in hac magna & œcumenica Synodo erant sancti patres, omnium, quos antè scripsimus, euertentes hæreses, non ex suis syllogismis, sed ex diuinis scripturis, & præclaris, qui antè fuerunt, doctoribus, magnum pietatis mysterium obsignantes, confirmauerunt vnicum & vnigenitum Dei filium, conuenienter fidei trecentorum decem & octo sanctorum patrum, propria sua natura esse inaccessum: hoc enim labefactant Arriani, aduersus quos fuit illa Synodus Nicæna: & quæ postea fuit in vrbe regia, Synodum 150. Patrum aduersus Macedonianos, vt qui cum spiritu sancto pugnant, scripturæ testimonijs munitam comprobauerunt: & deceterò aduersus eos, qui abolebant Seruatoris nostri Iesu Christi œconomiam, vt qui visione & non veritate esset incarnatus, & nudum esse hominem, qui natus erat ex sancta virgine & Dei parente Maria, nugati fuerant: aduersus eos, inquam, vacarunt, & ex synodalibus beatissimi Cyrilli Alexandrini, & Leonis sanctissimi Archiepiscopi Romani, & omnium, qui fuerunt eis similes, vt quæ beatiss. Petri conuenirent confessioni, congruenter ei, quod est, Tu es Christus filius Dei viui: excelsam quandam columnam meritò erexerunt, ad confirmanda recta & vera dogmata. Nam & aduersus eos dirigit aciem, qui œconomia mysterium conantur distrahere in duos filios, & eos, qui patibilem vnigeniti filij Dei audent dicere diuinitatem, expellunt à sacro cœtu: & ipsi resistunt, qui duarum naturarum in Christo inducunt confusionem: & eos, qui cæleste corpus aut alicuius alterius essentia dicunt esse ex nobis ab eo acceptam serui formam, tanquam delirantes eijciunt: & eos, qui duas quidem Domini naturas fabulantur ante vnionem, post vnionem verò, vnam, ferunt anathemate: vnum & eundem filium concorditer confitentes, Dominum nostrum Iesum Christum, perfectum in diuinitate, & perfectum in humanitate: Deum verè, vnum & eundem: & hominem verè, ex anima rationis com-

Vides &
scripturis,
& Patrum
sententijs
viam tantā
Synodum.

Matth. 16.

pote & corpore: qui est eiusdem essentia, cuius pater, quod attinet ad diuinitatem: & eiusdem essentia, cuius nos, præter peccatum, eundem, quod ad humanitatem: ante secula quidem natum ex patre, in vltimis autem diebus, propter nos homines & propter nostram salutem, ex Maria virgine & Deiparente, quod attinet ad humanitatem: vnus & eundem filium vnigenitum, & Dominum Iesum Christum in duabus naturis, inconfusè, immutabiliter, indiuiduè: qui piè cognoscitur & adoratur ab omnibus fidelibus: quoniam sanctus quidem Iohannes conscribens principium Euangelij, dixit: In principio erat verbum, & verbum erat apud Deum, & Deus erat verbum. Sanctus verò Matthæus: Liber generationis Iesu Christi, filij Dauid, filij Abraham: & ijs conuenienter, qui postea secuti sunt sancti Patres, diuinitatem & humanitatem vnus filij Dei docentes, tradiderunt omnibus: quomodo etiam dicit diuinus Paulus: Paulus seruus Iesu Christi, vocatus Apostolus, segregatus ad euangelium Dei, quod prius annunciatum fuit per Prophetas suos in scripturis sanctis, de filio suo, qui factus fuit ex semine Dauid secundum carnem: definitus filius Dei in virtute, secundum spiritum sanctificationis, ex resurrectione mortuorum Iesu Christi Domini nostri. Qui etiam rursus dicit reuerentiùs: Quoniam enim per hominem mors, & per hominem resurrectio mortuorum. Et hæc interpretans, subiigit: Quomodo enim in Adam omnes moriuntur, ita etiam in Iesu Christo omnes viuificabuntur. Hæc ergo cum legisset & admisisset beatus, in diuina satisfactione & spiritali intelligentia assensus, abijt Ruffinianas. Nō oportet autem nos ex ignorantia maledictis insectari aut calumniari hanc sanctam Synodum: sed potiùs, quod manifestum est & verum agnoscere admittere.

Itaq; cum sancti quidem Patres hæc concorditer in Synodo declarassent & definiissent, & vnusquisq; ad suos reuerteretur, noluit beatus Auxentius redire ad priorem montem, sed in alium asperiores & altiorem, propiorem autem Ruffinianis, nomine Scopem, rogauit eos, qui conueniebant, ipsum deducere. Sicq; in priori habitu eius desiderium implentes, cum fratribus, qui erant ex monasterio, in quo est versatus, cum psalmis & hymnis & canticis spiritalibus, eum deduxerunt: & cum globum ex lignis fecissent, tanquam auem sublimè volantem, ipsum in eo incluserunt, vnā solam sinentes fenestram, ad conueniendum eos qui accedebant, eo ritu quo prius. Quibus benè precatus, & vnumquenq; osculatus, omnes dimisit in pace, relictus rursus, tanquam passer solitarius supra tectum, Deo agens gratias propter consuetam quietem & glorificationem.

Non alienum autem existimamus atque adeò vtile, singulatim narrare, quæ hinc ei contigerunt tentationes ab immundis & malignis spiritibus. Vna enim nocte eo orante, accedentes dæmones innumerabiles, diuersarum visionum species præferentes, strepentes, rugientes, minantes, non potuerunt mentem eius terrere. Cum eum ergo plagis affecissent, putabant fore, vt se deturbaret per fenestram, cum vi magna tumultum edentes, & seipos magis quam illum conturbantes, inconditis vocibus exclamantes: Quid tibi cum nostris desertis? Recede à rebus nostris, malè enim es periturus. Sed beatus Auxentius fortiter ferens, crucis figuram in eos exprimens, reddidit imbecilliores. Cum fuisset autem manè, vt Deo placuit, ex sepedito emporio Ruffinianarum, & eo, quod illic erat, monasterio, accesserunt plures monachi & mundani, vt benedictionem ab eo consequerentur, & fruerentur pulcherrima eius contentione. Cum verò propter nimiam immundorum spirituum afflictionem vix tandem eis aperuisset fenestram, & verbis vsus esset apud eos consolatorijs, rogârunt causam tantæ imbecillitatis. Cum is autem dixisset, non esse afflictionem corporis, sed diabolicam operationem, id cognoscetes, qui aderant, siluerunt. Frequentiùs autem accedebant ad eum visitandum, maximè qui erant ex monasterio. Nos verò, nē in immensum cresceret oratio, reliquas tentationes, quæ in priori monte & in hoc factæ sunt in eum, narrare recusauimus. In angelum enim lucis mutatus malignus, vt dicit Apostolus, putabat se eum decepturum, sed non facile capi poterat beatus: sed pulchrè resistebat, cum esset valdè peritus doctrinæ diuinarum scripturarum. Vnde etiam ijs, qui ad ipsum conueniebant ex clarissima Constantinopoli, & reliquis eius loci hominibus, erat valdè mitis & placidus, & ad eos consolandos accommodatus, vt si quis alius: omnes aduocante eius verborum virtute, & eius fama trahente eos etiam, qui procul erant re-

Vt

Iohan. 1.
Matth. 1.

Rom. 1.

1. Cor. 15.

Ibidem.

S. Auxenti-
us degit for-
litarius in
alio mōte.

Psal. 101.

Vide vim S.
Crucis.

2. Cor. 11.

Vt ergò consueverat, eos qui manè veniebant, dimittebat post horam tertiam: & qui postea, post sextam. Non sinebat autem in ocio considerare eos, qui accesserant: sed erant intùs cum ipso, dum ipse legeret aut oraret. Conueniebat enim sine intermissione ad ipsum multitudo, maximè ex Ruffinianis & reliquis emporijs, propter eius beneficia, quæ accipiebant per curationem eorum, qui ægrotabant & laborabant. Multi enim gratia Domini nostri Iesu Christi, dum ipse illic esset, curati sunt demoniaci: & quotidie, vt semel dicam, curabantur. Quosdam autem versus ex duobus aut tribus dictis, valdè iucundos & vtilis, cum simpliciori & minùs curioso ritu descripsisset, faciebat omnes eos psallere. Nam cum primus sepè dictus esset per successionem, rursùs quoquè iussu beati incipiebant alterum: & deindè post secundum, tertium, & reliquos ordine. Consentaneum autem fuerit eorum quoquè dicta inserere narrationi, ad eorum, qui legunt, vtilitatem. Sunt verò hæc: Mendicus & pauper laudamus te Domine. Gloria patri, gloria filio, gloria spiritui sancto, qui locutus est per Prophetas. Cum eo autem exercitus in cælis hymnum emittunt, & nos quoquè, qui sumus in terra, glorificationem: Sanctus, sanctus, sanctus Dominus. Plenum est cælum & terra gloria tua. Et deinceps: Creator omnium, dixisti, & facti sumus: mandasti, & creati sumus. Præceptum posuisti, & non præteribit. Seruator mundi, agimus tibi gratias. Et rursùs: In anima afflictà tibi procidimus, & rogamus te Seruator mundi. Tu es enim Deus eorum, qui agunt pœnitentiam. Et rursùs: Qui sedes super Cherubim & cælos aperuisti, miserere & serua nos. Deindè: Exultate iusti in Domino, intercedentes pro nobis. Gloria tibi Christe, Deus sanctorum.

Quotidianis claret miraculis.

Psal. 73.

Esaï. 6.
Psal. 32. 118.

Psal. 32.

Atque multitudo quidem eorum, qui aderant, tam diuitem quàm pauperum, & tam virorum quàm mulierum, seruorumque & liberorum, ex cantico, à vana gloria alieno, à beato definito, hæc psallebat numerosè: alij quidem eorum vsque ad horam tertiam, & dimittebantur in spiritali exultatione: alij autem perseuerabant vsq; ad horam sextam. Ipse verò deceterò per se eis acclamabat finem hymnorum trium puerorum, Anania, Azaria, & Misael, qui sunt in Propheta Daniele: Benedicite omnia opera Domini Domino: respondentibus omnibus, Laudate & superexaltate eum in secula. Cum autem hymnum implèssèt, conuenienter gratiæ Dei, qui ipsi aderat, eos qui aderant consolabatur, sic dicens:

Dan. 3.

Omni tempore propter facultates & copias, in astutijs & negocijs rerum, quæ ad hanc vitam pertinent, corpus consumentes, debemus etiam propter res spirituales aliquam partem tribuere glorificationibus, vt Dominus Iesus Christus, & nostra opera dirigat, & vitam nostram ædificet. Oportet ergò menti nostræ, quæ ita est occæcata, vt neque diuinarum scripturarum doctrinam admittat aut intelligat, adhibere ducem piæ rationem, & præcipuè timorem Dei, qui rectè suo fungitur officio per frequentem orationem, ad hoc, vt relictis rebus terrestribus, & in quas cadit interitus, suspiciat. Qui enim est animo perspicax, & mente eruditus, non corporeis solùm mandat oculis inspectionem eorum, quæ cernuntur: sed animæ quoquè, atque adeò multo magis, oculis intueri considerationem eorum, quæ non cadunt sub aspectum: eorum quæ intelligentia percipiuntur, contemplans quidem sine errore substantiam: fugiens autem errantem & improbam vitæ affectionem, & sensus diligenter exercens ad boni & mali discretionem. Homines enim, qui à cura & studio eius, quod est verè bonum, defecerunt ad amorem corporum, in inaniam pecuniæ materiam, quæ lapsa est per auaritiam, estque inanis & superuacanea, & in ventrem omne suum studium posuerunt. Vnde nobis quoquè verus lapsus cõtigit. Qui ergò ab his defecimus, erigamus animum ad ea, quæ sunt diuiniora. Fruamur illa magnificentia, quæ est supra cælos quidem elata, promissa est autem omnibus electis: & nihil mali patiamur à lapsu affectionis, sed efficiamur digni bonis æternis. Deus enim nos fecit libero arbitrio præditos, neque seruietes ulli externæ necessitati: sed liberè nostro arbitratu eligentes, quod nobis placet. Hanc enim calamitatem, qua nunc tenetur humanum genus, fraude inducti attraximus, non à Deo factam. Deus enim mortem non fecit. neque delectatur interitu viuorum: sed quodam modo nos homines sumus mali creatores. Quomodò enim lux Solis est communiter proposita omnibus, quibus adest vis videndi: potest autem, si velit quispiam, claudens oculum, separari à dono lucis: non quòd Sol in illo effecerit tenebras, sed quòd radij splendorem auersatus, tenebras sua sponte attraxerit: & quomodò si quis

Præclara eius adhortatio.

Psal. 8.

Libero sumus arbitrio præditi. Sap. 1.

domum sibi construens, nullum luci aditum præbeat intrinsecus, obscuram domum efficit: Ità nos quoque in natura habentes bonum & honestum, nostro arbitratu inno-
Gene. 1. uamus, quæ sunt præter naturam, nostra sponte malorum experientiam, in boni & ho-
 nesti auersione, electione nostra & instituto fabricantes. Malum enim extra propositum,
 propria substantia consideratum, nullum est in rerum natura. Quidquid enim à Deo
 creatum est, bonum est: & omnia quæcunque fecit Deus, sunt valde bona. Sed quoniam
 eo modo, qui dictus est, peccare vitæ nostræ fuit excogitatum: & consequenter ex par-
 ua occasione in nos maximum est effusum vitium, adeo vt diuina illa animæ pulchritu-
 do, quæ facta erat ad imitationem primariæ, tanquam ferrù est nigresceta rubigine vi-
 tij, non amplius nobis propria à natura ad imaginem conseruata gratia, sed ad extre-
 mum peccati trāsformata, vt propterea nobis perierit dignitas incorruptionis, quæ est
 secundum imaginem: debemus omni studio à mortuis operibus recurrere ad opera vi-
 tæ per pœnitentiã, vt nostram recipiamus naturam summo Dei munere. Si ergo à no-
 bis expurgemus sordes, quæ à vitio inuruntur, & quæ latet in anima, illustremus pulchri-
 tudinem, tunc fit intra nos regnum Dei, & est intra nos.

Per pœnitentiã reformatur natura peccato deprauata.

Hoc autem dicens, ostendit quod bonum Dei non est separatum à nostra natura, qui
 liberum habemus arbitrium: sed est in vnoquoque ignoratum quidem & latens, quan-
 do à curis & voluptatibus huius mudi suffocatur: inuenitur autem & cognoscitur, quan-
 do ad illum solum nostram conuerterimus cogitationem. Hoc enim etiam in drachmæ,
Luc. 15. quæ perijt, inquisitione nobis Dominus ponit in Euangelijs. Si enim accensa lucerna
 nostræ cogitationis, quæ latet & perijt, drachmã inquisierimus, sub stercore eam omni-
 nõ inueniemus. Stercus verò intelligere oportet sordes carnis. Quibus ablatis, & per
 bonæ vitæ curam ac studium repurgatis, fiet manifestum quod queritur: & cum inue-
 nerit anima, quæ est per boni priuationem vidua, id quod perierat, gaudet gaudio inef-
 fabili: & ad talis lætitiæ societatem cõuocat omnes vicinas, nempe proprias facultates
 per sensus, dicens: Mihi cõgratulemini, quoniam inueni drachmam, quam peridi: hoc
 est, id, quod erat ad Dei imaginem, quod peridi per peccatum, recepi autem per pœni-
 tentiam. Si est ergo hæc intelligētia eius, quod queritur, inuentionis, nempe diuinæ ima-
 ginis restitutio, quæ nunc est absconsa in sordibus anime, studeamus illud fieri, quod erat
 protoplastus in prima eius vita: nudus quidem ab amictu mortuarum pellium, reuela-
 ta autem facie & libera gloriã Domini speculans. Per quam ergo rationem extra pa-
 radisum eieci sumus, expulsi simul cum primo parēte, per contrariam ascensionem li-
 cet nobis reuerti ad antiquam beatitudinem. Nam tunc quidem voluptas, quæ ingressa
 est per deceptionem, dedit initium lapsui. Nunc autem vitæ puritas, per doctrinam Chri-
 sti mādatorum & curam bonorum, nos illic rursus restituit. Sed quoniam est paradisus
 viuientium, & purum habitaculum, nos verò carnales & mortales & forditati peccatis:
 nec in hac regione esse possunt, qui mortis tenentur potestate: necessè est modum ali-
 quem & rationem inuenire, vt cum fuerimus extra hanc potestatem, acquiramus ciui-
 tatem, quæ potestatem mortis non extimescit, vt æternis quoque bonis fruamur.

Cum hæc & his plura beatus diceret Auxentius, ex ijs, qui conuenerant, non solum
 viris, sed etiam fœminis, plures diuino amore fauciati, volebant renunciare rebus mun-
 danis & malis, & per ipsum Christo Domino adherere. Ille autem eos magis admonē-
 bat, vt vitam suam corrigentes, dispensarent eas, quas habebant, facultates: & non in
 presentia quidem bonum & honestum expetentes, postea verò labētes, reuertentur
 tanquam canis ad vomitum, nempe rursus ad imbecilla & egena huius mundi elemen-
 ta. Cui maxima enim cautione & non leui consideratione oportere eum, qui vult ad
 præclarum hoc opus accedere, tãquam iam moriturum, & simul expellentem omnem
 voluptatem corporis. Deindè panibus de more distributis, sicut in priori monte, omnes
 dimisit. Quidam autem ex eis stabiliori armati cogitatione, illic perseuerabãt, quæ quo-
 tidie illic suppeditabatur, contenti benedictione. Si quis enim volēs aliquid ad sanctum
 afferret, nihil accipiebat præter oleum & ceram: iubebat autem id rursus dari mancipi,
 qui illam faciebat suppeditationem. Plurimi enim ex ijs, qui morbis aliquibus labora-
 bant, & qui egebant, illic permanebant, vt quibus subueniretur per beneficentiam co-
 rum, qui accedebant. Maximam verò molestiam & plurimum laborem sustinebat ab
 ijs, qui erant demoniaci: adeo vt quosdam ex eis (non enim omnes, sed eos, qui erant di-
 gni) per suas preces curauerit Dominus.

Nihil ab ali-
 quo accipit,
 præter oleum
 & ceram.

Quod

Quòd autem rei faciendæ & pecuniæ amplificandæ nullam haberet rationem, verè sciet, tam qui legit, quàm qui audit, quòd cum post eius decessum deberet pistori plusquam centum numismata, admonitus ab eius successore & discipulo, de quo suo loco dicitur, quidam Christi amàs & pius ea soluerit. Aemulantes autem & beatam ducentes quidam hanc diuinam eius vitam, negocium ei exhibebant, vt ab eo initiarentur & consecrarentur eius habitu. Cum itaque dedisset tunicam ex pilis contextam aut pelliceam ex ijs, quibus erat indutus, precabatur dicēs: Vade frater, quò te ducet Dominus. Inter quos ex numero eorum, qui illic perseuerabant, Basilius quidam nomine hoc petijt. Cum largus ergò esset beatus & fratrum valde amans, ei benè precatus, & data quam induerat pelle ouilla, eum dimisit. Ille autem longius abiens ad viginti millia, cum in quodã colle curàsset cellam sibi ædificari, illic habitauit. Post aliquod verò tempus accedentes demones, eum adèd inuaserunt, vt eum propemodum fecerint expirare. Ad quem cum qui ex locis, quæ erant circuncircà, venerat ij, qui pascebant pecora, abijissent, & consuetas eius preces, dum sepe clamassent, non essent assecuti, cellæ fenestra vi aperta, vident eum mutum & pronum iacentem: & existimantes eum esse mortuum, rursus accurrentes, suis renunciârunt. Qui cum ascendissent, inuenerunt eum ferè semimortuum, & nec valentem omninò loqui, sed solum parum respirantem. Cum autem corpus eius vidissent fauciatum, curru citò allato, eum in ipso imponunt, & ducunt ad beatum Auxentium. Qui cum post horam nonam despexisset è fenestra, & eum vidisset, voce dixit apertiore: Frater Basili. Cum is ergò eum vocasset, & ille non exaudisset, tertio magna vi clamauit: O, tibi dico frater Basili. Cum is autem citò assedisset, dicit ei: Surge, accipe potestatem aduersum tentatorem, non amplius timens improbos & imundos demones. Iussit itaque eum surgere, & sumere venerandum corpus & viuificum sanguinem Domini nostri Iesu Christi, & statim rursus reuerti in suum locum. Qui cum abijisset, & hoc modo non amplius fuisset tentatus, & se tribus annis fortiter exercuisset, in pace migravit ex hac vita.

Basilius, dicitur
discipulus Au-
xentij, valde
ceditur à de-
monibus.

Sed post eius aduentum monachis & mundanis, qui aderant, & omnibus reliquis dixit beatus: Demones hominibus inuidentes, o fratres dilecti, perpetuò machinantur nobis esse impedimento in bonis operibus, & maximè in temperantia & continentia, humilitateque & beneficentia, orationeque & silentio, lenitateque & patientia, paceque & tolerantia, & charitate in proximum, qua nihil est maius. Obijciunt enim ijs quidem, qui volunt esse temperantes, diuersas quasdam & inter se discrepantes species, & corporis titillationes: quomodo etiã abstinentibus, ventris appetitiones: & ijs, qui volunt humiliter de se sentire, vanam gloriam: ijs autem, qui in animo habent benefacere, suorum potius curam: ijsque, qui orant, & agunt silentium, diuersas animi perturbationes & multitudinem veterum negociorum: ijs verò, qui se in lenitate exercent & tolerantia, opponunt animi angorem atque timiditatem, & omnem suam improbitatem: paci autem & patientiæ, odium & malevolentiam, per quam perdit eam, quæ est in Christo, charitatem, & omnes, vt semel dicam, fructus sancti spiritus, quos enumerauit Apostolus, per contraria conantur euertere. Sed qui sunt muniti gratia Domini nostri Iesu Christi, permanent immobiles. Quamobrem non est mirandum, quando nos plagis conscindunt. Quando enim per cogitationes & reliquas corporis perturbationes non possunt nos deturbare, tunc per se exercitatorum terrent petitionem. Qui sepe simul signo crucis repressi, desunt se esse victos. Nos ergò nè cedamus, & illi deijciuntur: Nos resistamus, & illi euertuntur: Nos Dominum inuocemus, & dissipatur vniuersum eorum consilium. Est enim stadium, certamen & martyrium, vita cuiuslibet Christiani, qui vult ingredi conuenienter præceptis nostri Seruatoris: & maximè eius, qui est insignis in vita monastica, vt dicit Apostolus: Non est nobis colluctatio aduersus sanguinem & carnem, sed aduersus principatus, aduersus potestates, aduersus principes tenebrarum mundi huius. Præcipio autem vobis, dicens, induere armaturam Dei, vt possitis resistere insidijs diaboli. & loriceam fidei, & galeam salutis, & gladium spiritus docet ipse nos possidere: vt per hæc inuicta arma, quæ non cadunt sub aspectum, resistamus cogitationibus, quæ videri nequeunt, & per eas inimicis, quomodo dicit: Cogitationes destruentes & omnem altitudinem, quæ erigitur aduersus Dei scientiam, & omnem cogitatum captiuantes ad Christi obedientiam, qui semper vincit in nostra imbecillitate diabolicam audaciam, & non permittit nos tentari supra id quod

Demonēs
vt nos op-
pugnēt va-
rijs modis.

Galat. 5.

Signo cruce
vincuntur
demonēs.

Ephes. 6.

Ibidem.

2. Cor. 10.

1. Cor. 10.

posu-

possumus, sed præbet euentum per tolerantiam, vt nos possimus sustinere. Nam absque eius auxilio nos infirmi & imbecilli, & quibus suis volueribus & pecudibus captu faciliores. Dignati autem eius auxilio, qui imbecilli, fortes: qui abiecti, gloriosi: qui terreni, celestes: qui mortales, immortales reddimur per multitudinem eius miserationum, & æterni regni heredes efficitur.

Cùm satis ergò utilitatis percepissent, qui germanè audiebant, læti descenderunt, gratias agentes vniuersorum Domino nostro Iesu Christo. Porrò autem hoc quoque præcipiebat beatus, vt non solum die Dominico, sed etiam die parasceues singulis hebdomadis feriarentur, si posset fieri: maximè quibus quotidianus victus abundè suppedit: hunc quidem in ieiunio & precatione, propter passionem Seruatoris: illum autem in conuiuio & sacramentorum participatione, propter eius resurrectionem. Quamobrem si quando contigisset ipsum habere operarios, aut etiam eius successorem, de quo suo loco dicemus, hos duos dies iubebant feriari: die quidem parasceues cum impensis mercedem quoque præbentes, Dominico autem solum impensas. Illucescente verò die sabbatorum, familiares suos cum ijs, qui inueniebantur, Pater iubebat tota nocte vigilare. Cùm de more ergò in quadam nocturna vigilia ipse intrus precaretur, & reliqui foris permanerent, aperta fenestra beatus, cùm Benedictus Dominus Deus, ter vehementer dixisset, & suspirasset, & caput in terram inclinasset, dicit: Quod erat in Oriente luminare, ô fili, Simeon pater noster dormijt. Cùm ij autem propter psalmodiam non sensitissent, quod dictum fuerat, valdè flens beatus, rursus dicit eis: Sanctus pater noster, Ecclesie columna & firmamentum Simeon, requieuit, & nulli culpæ affinis & munda eius anima, me inutilem & sordibus inquinatum, non est dignata præterire salutare. Hęc cùm audissent & valdè essent percussi, non potuerunt respondere, sed siluerunt, signantes noctem, in qua hæc dicta fuerant. Cùm autem paucis post diebus hoc ad pium Imperatorem Leonem in principio sui imperij relatum esset, & omnibus id esset notum, diligenter scrutati qui audiuerant, inuenerunt fuisse certum, quod sanctus dixerat, vt quod diuina gratia prædixisset per reuelationem in consummatione sancti Simeonis. Valdè ergò obstupefacti & Deum glorificantes, in hoc quoque docti fuere, Deum posse omnia.

Sabbatis tota nocte vigilat cum suis.

Simonis Seylite mortem indicat suis.

Nota rarã abstinentiã.

Cruces in precio sunt apud pios.

Iob 9.

Quòd verò hæc à nobis, non sola motis coniectura, dicta sint, sed quæ accuratissimè didicimus ab vno ex eius ministris, ea etiam persecuti sumus. Nemo ergò dubitet. Nam qui nos de hoc instruxit, erat quidem lingua barbarus, vt qui esset ortus ex Mysia, mente autem honestissimus, vt qui perseuerans apud beatum Auxentium, non vinum biberit, non oleo vsus sit, non pulmento, non fructu, non denique villo alio. Nam præter panem & aquam & semina, quæ non coquebantur, eaque non ad satietatem, quauis ferè nocte, nihil comedebat aut bibebat. Interdiu autem paruas quasdam cruces ex siliquis valdè elegantes, suis manibus assidue faciebat. Qui autem ascendeabant, eas accipiebant gratia benedictionis. Ipse nobis hæc ore suo significauit, qui etiam, postquam dormijt beatus, cum moribus loco quoque successit. Rursus ergò pluribus congregatis, & prædicta consueta regula hymnum dicentibus, cùm beatissimus Auxentius aperuisset fenestram, & vt consueerat, precum finem fecisset, respondens vnus ex ijs, qui aderant, dixit: Rogo te Domine, benedic & precare, quòd cùm tribus mensibus vnã pro mercede menstrua ouem accipiam, ea perditã, frustror mercede vnus mensis. ad macellarium enim ferebat, quæ macerarentur. Ad hæc subridens, respondit beatus: Mihi hoc dicis, vt qui sim solitus diuinare, aut qui greges possideam? Ille dixit: Nequaquam, sed adoro te, vt ores, & inueniatur. Deinde cùm paululum intermisisset, Alypium quendam clara voce, vt solebat, beatus accersijt. Cùm duo ergò inuenti essent eiusdem nominis: Tibi, inquit, dico, qui stas à sinistris. Scio te nõ esse suffuratum ouem, sed inuenisse, vade ergò, & redde. Hic enim, qui perdidit, dat vobis ad sumptum sex pholes, vt vos congregemini. Qui cùm fecisset, vt iussus fuerat, recepta oue, Domino egit gratias, qui per sanctos suos facit magna & inuestigabilia, gloriosaque & admirabilia, quorum non est numerus.

Quodam autem die congregata multitudo tam rusticorum quam ciuium, & beato ea disserente, quæ pertinebant ad salutem, quidam qui aduenerat rusticus, dixit ei. Bonus dies tibi domine mi. Cùm ille autem honestè arrisisset, (erat enim reuera lepidus) & dixisset, Bonum tibi tempus: qui aderant, apud se ridebant. Ille verò dicit eis: Est sermo

fermo scripturæ, ô fratres: Responde insipienti ad eius insipientiam. Si dixisset, Benedic: Prou. 26. audiisset, Dominus te benedicet, sicut consueuimus. Ipse est enim, qui honorem per suos seruos in se accipit, & vnumquenque remuneratur mercede suæ gratiæ: Quoniam autem bonum diem mihi attribuit, is contra accepit bonum tempus. Cùm sic correxisset nõ solùm eum, qui offenderat, sed etiam reliquos omnes: intrò ingressus, rursus siluit. Seruatoris autẽ nostri Iesu Christi opem ei ferente gratia, multi demoniaci ad eum veniebant, sua quidem sponte & per se querentes curationem. Quos quidem oleo sanctorum reliquiarum irrigans, quartumque & parasceues diem maximè iubens ieiunare, cum oratione intensa & sincera fide, curans dimisit. Inter quos quidam ab eo sunt deprehensi, qui turpis lucri gratia se simulabãt esse demoniacos. Quos quidem sanctus vehementer increpauit, dicens: Nisi essetis dignati dono sancti baptismatis, immedicabilis demonis dominatus vos tenuisset.

Nota hoc
genus cura
tionu, quo
expulit dæ
mones.

Quadam verò nomine quidem Eleuthera, mente autem splendidiore suam coronans appellationem, quæ piæ inprimis Pulcheriæ fuerat cubicularia, solebat ad eum venire, & cum omnibus, eius fruebatur precibus. Ea, cùm esset ipsi animus diuino amore faucius, quas habebat sanctorum reliquias, deposuit apud beatum. Deindẽ rētabat supplex ei persuadere, vt vitæ monasticæ ab eo initiata, auelleret à turbulētis huius mundi negocijs. Eo autem varijs modis differente, & dicente, eam, se rectè gerendo, & beneficentia vtendo, etiam in mundana vita posse placere Domino: illa nõ cessabat ei negocium exhibere, vt hoc assequeretur. Postquàm verò perspicaci oculo animaduertit firmam & immobilem eius constantiam, & quæ nunquàm deficiebat, compunctionem, voluntate Dei, qui vult omnes esse saluos, annuit sanctus, & in campo suburbanus, qui distabat circa vnum milliarium, nomine Cyreta, iussit intereã perseuerare vacantem meditationi diuinarum scripturarum. Atq; hæc quidem se in Domino iucundissima explete voluptate, & omnem laborem corporis lubenter ferente ob gratiam, quæ à Deo patre ei suppeditabatur: cõiunx quoquẽ alterius cuiusdam Pantepitropi, nomine Cosmia, accedens rogabat eum, cum illa locaretur recedens à corruptione. Cùm autem plurimis admonitionibus non potuisset ei persuadere, vt marito coniungeretur, eius quoquẽ necessarijs eam cum minis ad id incitantibus, neque quidquam proficientibus, propter insuperabilem eius in Deũ amorem: id animaduertens sanctus, iussit hanc quoquẽ versari cum priore. Quinetiam vxor cuiusdam Arcotrophi, omnibus relictis, suam exigens salutem, rogabat sanctum, nõ eam expelleret. Quam cùm satis instituisset, vt fieret templum Dei, quomodò ostendit eius vita, quæ postea est consecuta, iubet eam admitteri. Non multò post autẽ dat eis habitum, ad exercitationem planè accommodatum: vt qui tunicis ex pilis contextis eas induerit, & magnis quibusdam pallijs: adeò vt reuereretur quispiam, vel solùm videns tantam tristitiam. Nondum enim in his partibus talis vnquàm habitus apparuerat.

Nota habitum hũc religiofarum foeminarum.

Deinceps ergò ab eo tempore aliæ quidem ad eam rem accedebant: aliæ quidem, quæ ab ingenuis adducebantur parentibus ad custodiam virginitatis: aliæ autem, teatro & scena relictis, diabolo renunciantes, & Christo cum magno fletu & laboriosa lamentatione se coniungentes: adeò vt breui tempore cõgregatæ sint plusquàm septuaginta, & deceterò iusserit beatus domum oratoriam eis ædificare. Citra vllam verò intermissionem in die parasceues & in die Dominico eas accersens, & de virginitate & pudicitia eis verba faciens, rogabat eas, admonens & eis persuadens, vt obliuiscerentur omnium, quæ sunt in vita iucunda, vtpotè quòd sint iucundiora & incomparabilia bona, quæ sunt in promissionibus: & nõ attraherentur à carnis voluptatibus. Nam & si mitem & placidam naturam dedit creator in mulieribus, at nos rursus dignatus est meliori instituto, vt bono id, quod est melius, preferentes, pro naturali matrimonio, in quo situm est crescere & multiplicari & replere terram: opponitur autem ei viduitas & orbitas liberorum, & ad virum conuersio cum seruitute intolerabili: mysticas & admirabiles, & in quas non cadit viduitas, nuptias eligamus, sponso vnitæ immortalis, forma specioso præter filios hominum. Quamobrem non oportet intueri ad alium, qui sit in terra speciosus, cùm filij Dei specie nõ sit alia speciosior. Si autem & diuitiæ & insigne ornamentum à marito procedit, quid eo ditius, qui est celi & terre Dominus, & præbet spiritum & vitam? Si verò sponus est claro genere natus, quid est rege angelorum clarus & gloriosus? Si autem est sapiens & arripendus ac amplectendus coniunx, quid est sapien-

Adhortatio eius ad continentiam. Gen. 1. & 3.

Psal 44.

sapientius opifce omnium, tam quæ sub adsp̄ctum cadunt, quàm quæ nõ cadunt? Cuius coniunctio, suis sponſis est gaudium ineffabile: ijs autem, quæ ordinem deſerunt, est ſupplicium ineuitabile. Huius deſp̄ſationis nulla est voluptas carnalis experientia: ſed vniuerſa virtutis, beneficentia: que & concordia, cum ea, quæ percipitur ex ieiunio, vigilijsque & animi fortitudine.

Maiori verò cautione & diligentia eſt opus, quòd ijs quidem, qui in mundo vexantur à libidine, in promptu eſt remedium per legitimum conſenſum. Virginibus autem & continentibus, ſi propenſa ſint ad voluptates, graue eſt naufragium & grauis caſus. eſt enim magnū certamen temperantia, quoniam magna quoque eſt eius corona. Sed quo eſt maior labor, eo eſt etiam maior merces. Si eam ergò non tradideritis torpori & ſegnitiæ, in veſtris membris fruſtrà laborabit voluptas, fores obſidens. Audiet enim à vobis, quòd id, quod peccati quidem eſt iucundum, eſt breuiſſimum, æterna autem eſt grauitas ſupplicij. Recede à nobis: cœleſti enim ſponſo deſponſa ſumus Chriſto, vt nos virgines caſtas exhiberemus. Statuite ergò ratioes veſtras, cuſtodes huius theſauri, in ſenſibus mandata Chriſti ſemper feretes: primū autem virginitatis & temperantia ſanctificationem, nè forte eius latrones aſcendant per fenestras, & ingrediantur per auditum, nè perſuaſa mente tanquàm ianitore, & aperta virginitate, clanculūm vobis veſtram eripiant lætitiā, & faciant virginitatem quauis viduitate miſeriores. Eſt verò hoc magnum & graue peccatum ijs, qui faciunt. Non eſt enim par peccatum, tunicam frangere, & purpuram: Imperatoris imaginem rumpere, & priuati. Dei enim imagines, ſunt virgines, ipſum habentes deſcriptum in cogitationibus: in quas aũdere aliquid admittere, eſt facinus tyrannicæ amentia: & idè virgini, quàm ei, quæ fornicatur, vitium afferre, eſt magis ſcleratum. Non eſt enim par libido in eam, quæ proſtat, & in eam, quæ eſt Chriſto coniũcta. Non eſt enim par furtum vaſis forẽſis, & ſacerdotalis. Vas autem ſacerdotale eſt virgo, & purpura, quam nulli alij licet induere, præterquam regi & Domino vniuerſorum.

Quòd ſi etiam vos legitimum mouet matrimonium, audite eius calamitates, & quæ in Euam pronuntiatæ ſunt ſententiæ, à quibus vos eſtis liberatæ, remotæ per virginitatem à mala ſuſpicionem patiendi crimina mariti fornicantis, qui habet poteſtatem prohibendi, nè eas, quòd tibi expedit: de alimẽto diſceptandi, tanquàm nõdum vxori: ei, quæ peperit, exprobrandi, Cur non eſt maſculus, ſed foemina foetus, quem peperisti? Quòd ſi ſit etiam maſculus, cur non formoſus? Maior reſtat cura: nõdum eſt ablaçtatus, & de educatione magna eſt cõtentio. Sin autem creuerit, nè ægroter, nè forte moriatur: quomodo etiam ſi viuat, maior eſt ſolicitudo, nè nõ fiat eruditus, nè malus euadat, nè eueratur ab aliquibus, nè in improborum pertrahatur conſuetudinem, nè à beſtijs mutiletur, nè, dum proficit, in inuidiam vocetur & ſeditionem. Vnde nãm ſuppeditabunt, quæ ſunt neceſſaria? Vnde nãm comparabunt, quæ pertinent ad contrahendum matrimonium? Vnde nãm ſuppeditabunt, quæ faciunt ad eius decus & ornãmẽtum? Vnde nãm alet miniſtros? & denique à reliquis, quæ huc & illuc diſtrahunt, curis & ſolicitudinibus: nè dicã dolores partus & naturæ neceſſitates. Reuerà, vt dicit diuinus Apoſtolus, in nupta curat quæ ſunt Domini, ab his omnibus liberata, ſola autẽ ornata incorruptione, cuius ſuppeditator eſt & perfectior Ieſus, & qui vos poteſt cuſtodire in tolerantia, & augere in ſpe bona. Cuſtodite ergò voſ ipſas in ea, in qua vocatæ eſtis, vocatione, vt virgines Chriſto exhibeatis, vt etiam bona æterna cõſequamini gratia Dei, qui vos vocauit in ſuum regnum & gloriam.

Postquam autem ceſſauit ab adhortatione, benè precatus, eas Chriſto commẽdauit, iubens omnibus, vt die ſequenti venirẽt ad ſynaxim, quæ circuncircà erãt, hymnis ſanctificans. Postquam ergò veniſſet in monaſterium, quod extruebatur, inteniſ ſiſis precibus, cum multitudine, quæ eum ſequebatur, aſcẽdit in montem: vbi poſt tres quidem dies ægrotauit, poſt alios verò decem eſt mortuus. Congregata ergò multitudo piorum virorum ex clero, & ijs, quæ circuncircà erant, monaſterijs, cum ijs, qui erant amantes virtutis, ex mundanis, ei iuſta fecerunt quartodecimo menſis Februarij. Atque volentibus quidem aliquibus, & maximè ijs, qui erant ex monaſterio beatiſſimi Hypatij, in quo verſatus eſt, cum deſcẽdiſſet propter Synodū, preciosas eius reliquias deponere in templo ſanctorū Apoſtolorum, quibusdam autem in templo S. Zachariæ, quod eſt aliquot milliarijs illinc ſitum in prædio, quod dicitur Theatrum, quæ ab eo congregata fuerant mona-

Magnum
cõtinentia
certamen,
ſed & inges
præmium.

Virgines vi
olare quàm
ſit immane
ſcler.

Incommo
da matri
monij.

1. Cor. 7.

Morif vir
ſanctis.

Precioſe ei
reliquiæ.

monasteria, ijs, qui aderant, supplicabant cum multis lachrymis, nè pater separaretur à filijs. Tunc Dei voluntate ad eorū, qui illic erant, salutem, in oratorio ab eo condito instar monasterij, cum deposuerunt. Cuius monumentum per multiplicem Christi benignitatem efficit curationes vsque in hodiernum diem.

Consummatus autem fuit sanctus noster Presbyter & Archimandrita & magnus inter exercitatores Auxentius in imperio pij & Christi amantis Zenonis, Februarij mensis xliij. Fuit verò depositus in prædicto monasterio, ad gloriā Dei nostri, qui operatur dona in sanctis suis. Quoniam cum decet gloria cum patre & sancto spiritu, nūc & semper & in secula seculorum, Amen.

MARTYRIVM SS. FAVSTINI ET IOVITAE,
CVI ETIAM ANTIQVISSIMA MARTYROLOGIA
fidem conciliant: Et certè Ado episcopus prolixè illud describit.

Beatissimi viri Faustinus & Iouita, nobilissimis in ciuitate Brixiana orti parētibus, fidem Christi, quam religiosa mente didicerant, instanti sollicitudine prædicabant. Erant enim non solum germanitate carnis coniuncti, sed etiam virtute spiritus ita vniti, vt concordia vbique studio Christū annunciātes, copiosam regionis illius multitudinem ad verā fidei cultum perducerēt. Erat siquidem eo tempore eiusdem Brixianæ ciuitatis episcopus, Apollonius nomine, qui ob metū persecutionis sese in abditis occultabat. Is cum famulos Dei ardentissimum feruorem erga prædicationis studium habere conspiceret, ad se accersitos, Ecclesiasticis eos gradibus sublimauit. Denique Faustino, quia maior natū erat, presbyterij officium tradidit: Iouitam verò iuniorem natū, ministrorū Christi numero sociauit. Susceptis itaque beati viri Faustinus & Iouita diuinis ministerijs, cœpère nihilominus tanto propensius verbo prædicationis insistere, quanto magis eos ipsa etiam sacerdotalis dignitas inuitabat. Cumque innumerabilem quotidie populū Christo acquirerent, nec esset aliquis, qui eorum doctrinā repugnaret, cœpit opinio prædicationis eorum ad vicinas etiam provincias se circumquaque diffundere.

15. FEBRVA.
Faustinus sit
presbyter
& Iouita
diaconus.

Eo itaque tempore Italicus Comes, qui Rhetiarum populis præerat, cum esset paganissimus, & supra modum demoniacis cultibus occupatus, lumen, quod ipse cecitatis sue inuolutus tenebris respuebat, moliebatur etiā in sano studio à suæ provincie hominibus arere. Vnde factū est, vt veniente Adriano Imperatore in partes Liguriæ, ad fluuium Adduam ei occurreret, ac talibus apud eum ore sacrilego niteretur cōquestionibus: Inuidissime Imperator ac triumphator, inquit, consule Romanæ reipublicæ tuæ, cōsule sacratissimis dijs nostris. Sunt duo viri in ciuitate Brixiana, qui nescio quē Christum prædicantes, plures iam à magnorum deorum nostrorum cæremonijs auerterūt. Hos nisi vestri numinis censura coercuerit, certum est, eorum subuersionibus diuinam in his locis obliterari culturam. Audiens talia Imperator Adrianus, dat ei, vt potè quem tenebat studiosissimum sui erroris fautorem, huiusmodi per sacram scriptionem potestatem, vt vbicūque Christianos inuenisset, aut dijs eos inclinaret, aut diuersis supplicijs exterminaret. Accepta itaque, Italicus Comes, vt optauerat, sequendi in Christianos potestate, processit iturus Brixiam, sicut iusserat Adrianus. Qui mox vt in ciuitate ingressus est, misit Liberium consiliarium suum ad Faustinum & Iouitam, qui eis imperialem facerēt innotescere sanctionem. Quos cum in fide nominis Christi persistere immobiles comperisset, repletus indignatione, præcepit militibus, vt eos comprehensos suis aspectibus præsentarent.

Sistuntur
martyres
corā Italicō
Comite.

Qui cum adducti essent, ita eos Comes Italicus allocutus est: Inuidissimus Imperator sacris suis iussis cōstituit, debere omnes Christianos ad deorum nostrorum religionem conuerti. Si qui verò eius inuenti fuerint repugnare præceptis, diuersis in eorum cōtumaciam animaduerti supplicijs. Vnde equū est, vos, o Faustine & Iouita, tam salubribus monitis colla submittere, & relicto nouo superstitionis errore, ad veterē sacrorū deorum, quam status reipublice cōstituit, repedare culturam. Beatissimi Faustinus & Iouita

SSSS dixe-